

KÖRFEZ'DEKİ GERGİNLİK VE İSRAİL'İN HAZIRLIKLARI

Ali Şahin

İNSAMER
İHH İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
IHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

Referans için: Şahin, Ali. "Körfez'deki Gerginlik ve İsrail'in Hazırlıkları", İNSAMER, 01.08.2019.

Analiz

Mayıs ayından itibaren yaşanan bir dizi olay -Umman Denizi'nde iki petrol tankerinde meydana gelen patlamalar, İran'ın ABD insansız hava aracını (İHA) düşürmesi, İngiltere'nin İran petrol tankerlerine el koyması, ABD'nin İran İHA'sını düşürdüğünü iddia etmesi ve son olarak da İran'ın İngiltere petrol tankerlerine misilleme mahiyetiyle el koyması- Körfez'de suların ısınmasına yol açmıştır. Bu süreçte başta ABD ve İngiltere olmak üzere Körfez ülkeleri de olaylara kayıtsız kalmayarak tepkilerini göstermiştir.

Fakat bölgede önemli aktörlerden biri olan İsrail'in bu gelişmeler karşısında sessiz kalması kafaları karıştırmıştır. Başta İsrail Başbakanı Benyamin Netanyahu olmak üzere hiçbir İsraili devlet görevlisi bu olaylara dair bir açıklama yapmamıştır. Oysa İsrail'i kendi varlığı için tehlike gören Tahran yönetimi, İsrail'in yok edilmesi gerektiğini sık sık dile getirmektedir. Bu bakımdan bölgede çıkabilecek askerî bir

çatışmada İran'ın operasyon uygulayacağı ülkelerden birinin İsrail olması muhtemeldir.

Arap Baharı süreciyle birlikte Ortadoğu'daki etkisini artıran İran, bölgedeki faaliyetlerini vekil güçler üzerinden yürütmektedir. Dolayısıyla ABD'nin İran'a saldırması durumunda, İran'ın da İsrail'e ya vekil güçler vasıtasıyla ya da doğrudan saldırması olasıdır; hatta İran'ın İsrail'e iki farklı cephe açma ihtimali dahi söz konusudur. Bahsi geçen vekil güçler arasındaki en önemli iki aktörün Filistin İslami Cihad Hareketi ve Hizbullah olma ihtimali de hayli yüksektir. Zira İsrail'in çevrelenmesi hususunda bu iki milis güç, İran açısından çok büyük öneme sahiptir.

2011'de başlayan Suriye iç savaşıyla birlikte bölgeye giden Hizbullah milisleri, Esed'in iktidarı kaybetmemesi için mücadele etmiş ve bölgede büyük tecrübe edinmiştir; ayrıca İsrail'in işgal ettiği Golan Tepeleri'ne doğru hareket ederek burada alan da kazanmıştır.

İNSAMER
İHH İNSANİ VE SOSYAL ARAŞTIRMALAR MERKEZİ
IHH HUMANITARIAN AND SOCIAL RESEARCH CENTER
مركز البحوث الإنسانية و الاجتماعية

Bu minvalde İran'a bağlı Devrim Muhafızları Ordusu da İsrail'in 100 kilometre yakınına kadar gelmiştir.

Hizbullah ayrıca, bölgede çıkabilecek herhangi bir çatışmaya karşı Lübnan ve Suriye'nin İsrail sınırlarında gerekli önlemlerin alındığını da açıklamıştır. Güney Lübnan'da bulunan bir Hizbullah komutanı, yaptırımların Hizbullah'ı etkilediğini fakat İran'a herhangi bir füzenin isabet etmesi durumunda İsrail'in bu hareketin karşılığını misliyle alacağını ve İsrail tarihinde daha önce görülmemiş bir savaşın çıkabileceğini söylemiştir. Açıklamada Hizbullah milislerinin daha önce de İsrail'e karşı bir cephe açmak istediği fakat Esed yönetiminin buna izin vermediği, ancak artık böyle bir kırmızı çizginin kalmadığı ve her an her şeyin olabileceği ifadelerine de yer verilmiştir.¹

Bu açıklamaların yanı sıra İran'ın Hizbullah ve Filistin İslami Cihad hareketleri gibi milis güçlere silah ve mühimmat desteği vermesi meselesi de gündeme gelmektedir. Mezkûr grupların ellerindeki füzelerin 700 ile 1.000 kilometre menzilli olduğu belirtilmektedir. İsrail Savunma Bakanlığı da Hizbullah'ın İsrail'e yöneltilmiş 130.000'den fazla füzeyle sahip olduğunu açıklamıştır.²

Tahran yönetimi, CIA'nın Filistin'e silah girişini engellemek için yaptığı operasyonları etkisiz kılmak için yoğun çaba harcamakta ve hatta silah üretimini ülke içinde gerçekleştirmeye gayret etmektedir.³ Bunların yanı sıra İran'ın Suriye ve Irak üzerinden İsrail'e füze fırlatması ve silahlı uçak göndermesi de ihtimaller arasındadır.

İran ile ABD arasında yaşanan siyasi ve askerî gerilimde, "gizli bileşen" durumundaki İsrail'in ABD ile olan ilişkilerini daha da kuvvetlendirmesi dikkat çekmektedir. Zira Trump'ın başkanlığından itibaren ABD ile aralarındaki ilişkiyi geliştiren İsrail, ABD'nin İran'la imzalanmış olan nükleer anlaşmadan (Kapsamlı Ortak Eylem Planı=KOEP) çekilmesini desteklemiştir; hatta Benyamin Netanyahu, ABD başkanına teşekkür ederek iki ülke arasındaki ittifakın ileride daha da

kuvvetleneceğini ifade etmiştir. Son olarak 10 Temmuz'da bir araya gelen ikili, İran'ın bölgedeki eylemlerini önlemek ve kendi ulusal çıkarlarını korumak adına görüşmeler yaptıklarını açıkça duyurmuştur.⁴

Öte yandan İsrail açısından en önemli meselelerden biri de kuşkusuz Avrupa Birliği ülkelerinin KOEP'ten çekilmesi beklentisidir. İran'ı Nazi Almanyası'na benzeterek bu ülke ile diplomasinin boşa olduğunu söyleyen Netanyahu, İran ile müzakere edilse dahi nükleer silah kapasitesinin yeterince kısıtlanmayacağını ve İran'ın bölgedeki milis gruplara silah ve füze desteği vermeye devam edeceğini öne sürmüştür.

İran'a karşı tahkimatta İsrail'in kullandığı bir diğer cephe, Körfez'deki Arap ülkeleridir. Bu kapsamda, başta Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri olmak üzere, Siyonist rejimin yakın ilgi duyduğu Körfez ülkeleri, bölgede bir sorun varsa bunun İran'dan kaynaklanacağına ikna olmuş görünmektedirler. İsrail Dışişleri Bakanlığı, Körfez ülkeleri ile ilişkilerini geliştirmek için çaba sarf etmeye devam edeceklerini açıklarken, muhatabı olan Arap ülkelerinden aksi hiçbir ses çıkmaması da dikkat çekicidir. Son olarak İsrail Dışişleri Bakanı açıkça, Bahreyn Dışişleri Bakanı ile bir araya gelerek İran'ın bölgede oluşturduğu tehdide karşı görüş alışverişinde bulduklarını ve temaslarının devam edeceğini söylemiştir.⁵ Bakan aynı zamanda güz döneminde Bahreyn'de İran ve Basra Körfezi'ndeki gerilimi konu alacak bir deniz güvenliği zirvesi gerçekleştirileceğini de duyurmuştur; zirveye 65 ülkenin katılımı beklenmektedir.⁶

İşgal devleti İsrail'in İran'a karşı kendi güvenliğini sağlamak adına siyasi önlemlerin yanı sıra askerî önlemler alması da beklenmelidir. Zira Başbakan Netanyahu, bugün İran ile savaşacak tek ordunun İsrail ordusu olduğunu ifade etmiştir.⁷ İsraili üst düzey bir bakan da dünyada İranlıları öldüren tek ülkenin İsrail olduğunu söyleyip Suriye'de İran'ı birçok kere vurduklarını hatırlatmıştır.⁸

İsrail yönetimi, olası bir sıcak çatışma öncesinde İran'ın nükleer silah çalışmaları dışında bir de güçlü füze sistemleriyle mücadele etmesi gerektiğini bilmektedir. Bu bakımdan İsrail'in alacağı önlemlerin söz konusu füze ve uçak sistemlerini pasifize etmeye yönelik olacağı açıktır. Hasılı İsrail'in güçlü radar istasyonlarına ihtiyaç duyduğu anlaşılmaktadır. Bu doğrultuda İsrail Savunma Bakanlığı geçtiğimiz günlerde uçak saldırılarını önlemek için Gazze sınırına yakın yerlere gelişmiş radar istasyonları kurmuştur. EHA ELM-2084 isimli bu radarlar çok amaçlı özelliğe sahiptir. İsraili uzmanlar basit gibi görünen fakat operasyonel gücü yüksek olan İran savaş uçakları ve dronlarının bu radarlar sayesinde etkisiz hâle getirileceğini; radarların herhangi bir saldırıda İran dronlarını etkisizleştirecek sinyaller göndereceğini belirtmiştir. İsrail ayrıca, İran İHA'larını önlemek için Rafael Drone Dome dronunu geliştirmiştir.⁹ Bununla da yetinmeyen İsrail, "Ortadoğu'da İran saldırılarını önlemek amacıyla" ABD'den F-35 sistemleri almış ve bölgede tatbikatlar gerçekleştirmiştir. Bu tatbikatlara savaş filoları, nakliye uçakları, hava savunma birimleri ve kara kuvvetleri de katılmıştır.¹⁰

Son tahlilde, kendisine doğrudan bir saldırı olmadığı sürece İran'ın İsrail'i hedef alacak bir ön saldırı başlatma ihtimali zayıftır. Ancak Körfez'deki Arap ülkelerinin desteğinde gerçekleşecek olası bir Amerikan saldırısı karşısında Tahran yönetiminin ilk hedef alacağı

yerlerden birinin İsrail olacağına da kuşku yoktur. Bu açıdan bölgedeki vekil güçler olan Hizbullah ve İslami Cihad gibi grupların yanı sıra, sahip olduğu orta ve uzun menzilli Şihap füzeleri, İran için en önemli savunma unsurları olacaktır.

İsrail'in bölgede tansiyonun yükseldiği bu süreçte sessiz kalmasının sebebi, hem çıkabilecek bir savaşın müsebbibi olarak gösterilmek istemiyor olmasından hem de Hizbullah ile mücadeleyi göze alamamasından kaynaklanmaktadır. İsrail'in ayrıca İran'a karşı kamu diplomasisini kullanarak yeni bloklar oluşturması da beklenmektedir. Bu açıdan Varşova Zirvesi gibi uluslararası platformlarda etkin rol oynaması ve İran'a karşı mevcut ittifaklarını güçlendirirken yeni ittifak arayışları içine girmesi de olasıdır.

Siyasi önlemler dışında birtakım askerî tedbirler de alması beklenen İsrail'in, Suriye ve Golan Tepeleri'ndeki İran ve Hizbullah üslerini vurmaya devam edeceği muhakkaktır; zira bu sayede kendisine karşı oluşabilecek tehditlerin önüne geçmeyi hedeflemektedir. Güney Lübnan'dan İsrail'e karşı kazılan tünellerin tespit edilerek bertaraf edilmeleri için düzenlediği operasyonlarına da hız kesmeden devam edecek olan İsrail, Gazze şeridindeki İslami direniş gruplarına yönelik baskıyı artırarak güvenliğini tehdit edecek eylemlerin önüne geçmeyi hedeflemektedir.

Sonnotlar

- ¹ “As sanctions choke Iran, Hezbollah reportedly deploying for war on Israel border”, <https://www.timesofisrael.com/as-sanctions-choke-iran-hezbollah-said-deploying-for-war-on-israels-border/>, 27.7.2019.
- ² “Hezbollah Establishes a Terror Cell in Syria”, <https://www.idf.il/en/minisites/hezbollah/hezbollah-establishes-a-terror-cell-in-syria/>, 27.07.2019.
- ³ “İran Batı Şeria'daki grupları silahlendirmakta kararlı”, <https://www.almonitor.com/pulse/tr/contents/articles/originals/2019/06/weapons-iran-palestinian-factions-west-bank-missiles-pa.html>, 27.07.2019.
- ⁴ “Netanyahu and Trump Discuss Iran”, Joint Security Interest, <https://www.jpost.com/Breaking-News/White-House-Trump-and-Netanyahu-discussed-shared-interests-on-combating-Iran-595372>, 27.09.2019.
- ⁵ “Israel, Bahrain foreign misiters talk Iran in ground breaking publicmeet”, <https://www.timesofisrael.com/israel-bahrain-foreign-ministers-talk-iran-in-groundbreaking-public-meet/>, 27.07.2019.
- ⁶ “Bahrain to host maritime summit on Pers Gulf crisis and Iran”, <https://beholdisrael.org/bahrain-to-host-maritime-summit-on-persian-gulf-crisis-and-iran/>
- ⁷ “Netanyahu: IDF the only army ready to fight Iran”, <https://www.jpost.com/Middle-East/Netanyahu-IDF-the-only-army-ready-to-fight-Iran-595649>, 27.07.2019.
- ⁸ “Israel is the only country in the World killing Iranians”, Senior Israeli Minister Boasts, <https://www.haaretz.com/israel-news/israel-is-the-only-country-in-the-world-killing-iranians-israeli-minister-boasts-1.7541960>, 27.07.2019.
- ⁹ “For Israelis, War with Iran Looms; Iran Denies Drone Downed”, <https://breakingdefense.com/2019/07/for-israelis-war-with-iran-looms-iran-denies-drone-downed/>, 27.09.2019.
- ¹⁰ “Iran: Israeli F-35s Rehearse Strikes As Us Sends Troops-but will Europe Flinch ?”, <https://breakingdefense.com/2019/06/iran-israeli-f-35s-rehearse-strikes-as-us-sends-troops-but-will-europe-flinch/>, 27.07.2019.